

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

בפני כבוד השופט גד גדעון

המבקשים בת"צ 49319-12-14

1. צדוק לוי פירסק
2. נדב סולווי
3. יניב גולן
4. דוד לרר
5. אסף רוזנטל
6. בנימין מאיר
7. מנחם מנדל ברקו
8. יורם הופמן
9. יגאל ויינר
10. אלון ישראל טל
11. ליסט סלע
12. דני סלע
13. לימור אמגר
14. יואל חדידה

ע"י עו"ד אסף פינק, עו"ד יעקב סבו, עו"ד חיה ארז, עו"ד חגי קלעי ועו"ד אוהד רוזן

המבקשים בת"צ 42918-12-14

1. אורן אברהם
 2. אליאור אלון
 3. רונן מור
 4. טליה דולב
 5. אודליה פלדמן בראון
- ע"י עו"ד עינת בן משה

רשות הטבע והגנים
ע"י עו"ד ירון אלון

נגד

המשיבים

1. חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ
2. יוסף פלד
3. צבי זמיר
4. איל כהן
5. דוד שרן

חברת קו צינור אירופה אסיה בע"מ

ע"י עו"ד גולדפרב זליגמן ושות'

6. מדינת ישראל- משרד האוצר
7. בנימין נתניהו
8. מיכל אסתר בויאנג'ין עבאדי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

ע"י עו"ד אסנת דפנה מפרקליטות המדינה – היחידה לאכיפה
אזרחית
וע"י עו"ד אורית קרץ מפרקליטות מחוז דרום אזרחי

9. אורי לוברני
 10. מתי גרוסינגר
 11. משה מור
 12. עמוס לוריה
 13. איתן פדן
 14. צחי חבושה
 15. שחר שהרבני
- ע"י עו"ד אהרון מיכאלי ועו"ד יהודה רוזנטל

1. המועצה המקומית חבל אילות
 2. הוועד המקומי באר אורה
- ע"י עו"ד אמנון שבלת, עו"ד אורית מרום אלבק ועו"ד גלית עופר

מדינת ישראל – המשרד להגנת הסביבה
ע"י עו"ד אסנת דפנה מפרקליטות המדינה – היחידה לאכיפה
אזרחית

אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה

פסק דין

- 1 הצדדים בקשו לאשר הסדר פשרה בשני ההליכים שבכותרת. הוחלט לאשר את הסדר הפשרה,
- 2 כמפורט להלן.
- 3
- 4 ההליכים שבכותרות הוגשו בעקבות אירוע מיום 3.12.2014 של דליפת כ-5 מיליון מ"ק נפט גולמי
- 5 מקו הצינור של חברת קו צינור אילת-אשקלון בע"מ (קצא"א) לעבר שמורת הטבע ערבת עברונה
- 6 ולסביבתה (להלן: "האירוע"). נטען, כי בשל הדליפה נגרם נזק לאדם, לסביבה, לצומח ולחי לסוגיו.
- 7
- 8 ייחודה של שמורת הטבע עברונה נובע ממיקומה באזור מדברי קיצוני, והיותה המלחה היחידה
- 9 שנותרה באזור. נטען, כי קיומה ואפיונה של המערכת האקולוגית הייחודית בעברונה עקב האירוע
- 10 אינם מובטחים, שכן קיים ספק אם עצי השיטים, שהם הבסיס לקיום החיים בעברונה, יצליחו
- 11 לנבט ולצמוח בקרקע באופן ובהיקף דומה להתנהלות האקולוגית עד כה; זאת, מאחר שללא
- 12 צמיחת עצי שיטים חדשים, שיחליפו את העצים הקיימים שיזדקנו, משתנה התנהלות בעלי החיים
- 13 והצמחים האחרים באזור.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

עקב האירוע נפתחו הליכים שונים (בקשות אישור להגשת תובענה ייצוגית וכן תובענות אזרחיות): מטעם המועצה האזורית חבל אילות, מטעם היישוב באר אורה הקרוב למקום האירוע, מטעם של תושבי היישובים בערבה הדרומית ומטעם הציבור כולו.

בקשות האישור להגשת תובענה ייצוגית נסמכו על הפרט השישי של התוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות: "תביעה בקשר למפגע סביבתי נגד הגורם המפגע".

כב' נשיאת בית המשפט העליון (בדימ') מ' נאור, הורתה על העברה של כל בקשות האישור לבידור בבית משפט זה. בהמשך, הורתה כב' השופטת ר' ברקאי על איחודן של הבקשות שבכותרת: ת"צ 42918-12-14 אברהם נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ ות"צ 49319-12-14 צדוק לוי פירסק נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ; ועל מחיקת הבקשות: ת"צ 12017-12-14 מליש נ' קצא"א ות"צ 46483-12-14 חדידה נ' קצא"א. עמותת אדם טבע ודין צורפה להליך כידידת בית המשפט (ע"א 7842/16).

בהליכים שבכותרות הוגשו תגובות לבקשות האישור ותשובות לתגובות. בהמשך, פנו הצדדים ליישב את מכלול הנושאים, המחלוקות והנגזרות של האירוע בדרך של גישור, שבסופו גובש הסכם הפשרה. הגישור התנהל לפני שלושה מגשרים: עו"ד עמוס גבריאלי, עו"ד טל ויזנגרין ועו"ד ורד גרין, אשר הסתייעו במומחה בינלאומי בפתרון משברים סביבתיים ד"ר רוברט חדד ובצוות מחברת Exponent, בנוסף לשורת מומחים, בתחומי: האקולוגיה, זיהום הקרקע, זיהום האוויר, בריאות הציבור ושמאות מקרקעין, מן הארץ ומחו"ל, שהצדדים הביאו מטעמם.

להליך הגישור צורפו גם נציגי היועץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה, באמצעות היחידה לאכיפה אזרחית, המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים הלאומיים והמועצה האזורית חבל אילות. כמו כן עורבו בהליך הגישור תאגידי ביטוח מן הארץ ומן העולם, אשר הנפיקו פוליסות ביטוח רלוונטיות לאירוע.

הסדר הפשרה הוגש מראש לעיון הרגולטורים הרלוונטיים והגורמים האמונים במשרד המשפטים על אישור הסדר פשרה בתובענות ייצוגיות, גם מאחר שהמדינה היא צד לפשרה, והם יוצגו על ידי פרקליטות המדינה.

במקביל להגשת הבקשה לאישור הסדר הפשרה, ביקשו הצדדים להורות על צירופה של רשות הטבע והגנים כמבקשת; על צירופה של מדינת ישראל כצד נדרש להליך; על צירופו של מר חדידה כאחד המבקשים; ועל צירופה של חברת צינור אירופה אסיה בע"מ כמשיבה – וכך נקבע (החלטה מיום 10.11.19).

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

הגדרת הקבוצה

על פי הסכם הפשרה, חברי הקבוצה הם: כלל תושבי ואזורי מדינת ישראל וכן תאגידים וגופים (מכל מין וסוג שהם) במדינת ישראל, וכן המדינה, על כל מוסדותיה, זרועותיה ושלוחותיה וכן כל הרשויות (מכל מין וסוג שהן), ובכלל זה תושבי אזור יישובי הערבה, תושבי היישוב באר-אורה, תושבי המועצה האזורית חבל אילות, תושבי העיר אילת וסביבותיה, הרשויות המקומיות באזור לרבות המועצה האזורית חבל אילות, לרבות כל מי שעבר למשך כל זמן שהוא ובכל זמן שהוא באיזור האירוע או בסביבתו, לרבות נהגים שעברו בכביש 90 בזמן האירוע או בסמוך לו, ולרבות המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים ורשות המים.

עיקרי הסכם הפשרה

מתווה הפשרה מציג מסגרת לטיפול בכלל ההיבטים של האירוע: פיצוי לעבר, שיקום בהווה ומניעה לעתיד. על פי המוסכם, קצא"א תישא בסכום כולל של למעלה מ-100 מיליון ₪, בשל הטענות בדבר הפגיעה בשמורה ובסביבתה, וכן בשל הטענות בדבר נזק אקולוגי, לא-ממוני, לציבור, בשל מניעת ההנאה מהשמורה נוכח הנטען בדבר פגיעה בשירותי המערכת האקולוגית.

הסכום שבו נשאה ותישא קצא"א מתחלק כדלקמן:

הוצאות ישירות שהוצאו בקשר עם שיקום השמורה וסביבתה – קצא"א הצהירה כי בעקבות האירוע ומאז, ותוך כדי ניהול ההליכים המשפטיים, היא הוציאה כ-32 מיליון ₪ בביצוע פעולות והתקשרויות בהתאם להנחיית המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים ורשויות מדינה נוספות, לטובת פעולות שיקום בשמורה וכן פעולות מחקר. בין היתר, בוצעה שאיבה של כ-2,100 מ"ק נפט מהשמורה וכ-54,000 טון של קרקע מזוהמת הועברה לאתרים חיצוניים לצורך טיפול בקרקע המזוהמת. בנוסף נשכרו יועצים על מנת לסייע בבחינת דרכים לשיקום הקרקע.

פיצוי – קצא"א מתחייבת להעמיד פיצוי לטובת הציבור והקבוצות ולמימון פעולות לשיקום בשמורה בסך כולל מוחלט וסופי של 53,752,000 ₪ לפי הרכיבים המפורטים:

סכום סופי מוחלט וכולל של 20,000,000 ₪ ישולם על ידי קצא"א לרשות הטבע והגנים, אשר תעשה בו שימוש לצורך מימון שיקום השמורה;

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

1 סכום סופי מוחלט וכולל של 33,752,000 ₪ ישולם על ידי קצא"א כפיצוי עבור הנזק האקולוגי
2 הנטען, לכלל הציבור, אשר יחולק כדלקמן: חלקו לקרן לניהול ולחלוקת כספים לפי סעיף 72א לחוק
3 תובענות ייצוגיות, חלקו למועצה אזורית חבל אילות, חלקו יוקצה לתוכנית לניטור ולמניעת זיהום
4 קרקע ומים, חלקו יועבר לתושבי באר-אורה כפיצוי על הנזקים הלא-ממוניים, עוגמת הנפש וירידת
5 הערך הנטענים וחלקו ישולם למדינה, לרשות הטבע והגנים ולארגון אדם טבע ודין בגין הוצאותיהם
6 בהליך זה.

7
8 הסדר הפשרה יקים מעשה בי דין כלפי כל התובעים המיוצגים, שלא אושרה פרישתם, בכל העילות
9 והסעדים אשר הועלו בכתבי הטענות, ובכלל העילות המפורטות בסעיף 8.2 להסדר הפשרה. עם
10 זאת, על פי ההסדר, לא יחול מעשה בית דין בגין אישורו לגבי תביעות פרטניות עתידיות בגין
11 "...נזקי גוף פיזיים", עקב האירוע; והוא אינו מגביל את המדינה בהגשת הליכים פליליים. זאת
12 ועוד, התובענה הייצוגית המאושרת תידחה בבחינת מעשה בי דין הן נגד הדירקטורים ונושאי
13 המשרה האחרים של קצא"א שנתבעו באילו מההליכים, והן לגבי נתבעים 6-8 בת"צ 49319-12-14.

14
15 הסעדים המוצעים בהסדר הפשרה, הם הסעדים שחברי הקבוצה היו עשויים לקבל אילו הייתה
16 הכרעה בתובענות הייצוגיות לטובת הקבוצה: פיצוי בגין עלויות שיקום השמורה ובגין נזקים שאינם
17 ניתנים לשיקום, ופיצוי ציבור המטיילים והחוקרים באזור האירוע, תושבי המועצה האזורית ובאר
18 אורה ותושבי האזור כולו.

חוות דעת בודק

19
20
21
22 הצדדים ביקשו לקבוע כי בנסיבות העניין ובשל טעמים מיוחדים מתייחר הצורך במינוי בודק לפי
23 הוראות סעיף 19(ב)(1) לחוק.

24
25 סבורני, כי יש ממש בבקשתם. איתור הנזקים הנטענים וכימותם מהווים משימה מורכבת וייחודית.

26
27 בהליך זה מונה בהסכמת הצדדים והמגשרים מומחה בלתי תלוי, בעל שם עולמי לפתרון משברים
28 סביבתיים, ד"ר רוברט חדד, ואילו התלווה צוות מומחים מטעמו. נמסר, כי המומחה קיים הליך
29 בדיקה מקיף ומעמיק, ובסופו הכין עם צוותו נייר עמדה מקיף ומפורט הכולל מסקנות והערכה לגבי
30 היקף הנזק. על בסיס נייר עמדה זה גובש הסכם הפשרה.

31
32 נוסף על כך, את ההליך ליוו מטעם מדינת ישראל גורמי מקצוע במשרד המשפטים ובמשרד להגנת
33 הסביבה וברשות הטבע והגנים.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

בנסיבות האמורות, מתייטר לסברתי, הצורך במינוי בודק ובהכנת חוות דעת נוספת, מה גם שספק רב אם ימצא מומחה אחר בתחום העשוי להוסיף על הקיים, ומכל מקום יהיה בכך סרבול ההליך והארכתו שלא לצורך.

ההתנגדות להסכם הפשרה מטעם גב' ליזה מליש

בהחלטה שניתנה מוקדם יותר היום, נדחתה התנגדות שהגישה הגב' ליזה מליש, לאישור ההסדר.

אישור הסדר הפשרה

הסדר הפשרה הינו, לסברתי, ראוי, הוגן וסביר בנסיבות העניין, ויש לאשרו. לעניין זה יצוינו השיקולים הבאים:

התובענה שהוגשה עומדת, לכאורה, בתנאים לאישור תובענה ייצוגית הקבועים בסעיפים 3, 4 ו-8(א). התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה.

סיום ההליך בהסדר פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין.

ההסדר משקף דיון מקצועי מדעי, כלכלי ומשפטי רחב היקף ורב-צדדים, מתייחס למכלול האינטרסים תוך איזון ראוי.

ההסדר מקיים את הכלל של: המזהם – משלם. הפיצוי המשמעותי בהיקף חסר תקדים מקים גם הרתעה אמתית וממשית כלפי תאגידים מפני פגיעה סביבתית.

ההסכמה שהושגה עדיפה על פני המשך התדיינות שעלולה להימשך שנים רבות, ושתוצאתה איננה ידועה, אשר במהלכן לא יבוצעו עבודות שיקום בשמורה.

ההסדר מעניק סכום משמעותי של כסף באופן מידי, שיוכל להיות מנותב לשיקום השמורה ולפיצוי לטובת הציבור וקבוצות הנפגעים, חלף ניהול הליכים משפטיים ארוכים וסבוכים (יצוין, כי הליך הגישור עצמו נמשך כשלוש שנים).

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

גמול ושכר טרחה

הצדדים הגישו המלצה מוסכמת לעניין תשלום גמול למבקשים ושכר טרחה לבאי כוחם, כדלקמן:
סך 1,000,000 ₪ ישולם למבקשים, כגמול סופי מלא ומוחלט בהתאם לחלוקה: 70,700 ₪ ישולם
למבקשים בת"צ 42918-12-14 בחלקים שווים, וסכום של 929,300 ₪ ישולם למבקשים בת"צ
49319-12-14 ובת"צ 46483-12-14, בחלקים שווים.

סך 1,000,000 ₪ ישולם כהחזר הוצאות למבקשים פירסק ואברהם, ולב"כ בת"צ 49319-12-14
ובת"צ 46483-12-14; סך 500,000 ₪ ישולם כהחזר הוצאות למועצת חבל אילות.

סך 7,228,000 (הסכום כולל מע"מ) ישולם כשכר טרחה לבאי הכוח בת"צ 49319-12-14, עורכי הדין:
אסף פינק, חיה ארז, יעקב סבו, אוהד רוזן וחגי קלעי, בהתאם לחלוקתם הפנימית.

סך 1,170,000 (הסכום כולל מע"מ) ישולם כשכר טרחה לבאי כוח המועצה.

סך 550,000 ₪ (הסכום כולל מע"מ) ישולם כשכר טרחה לב"כ המבקשים בת"צ 42918-12-14 עו"ד
עינת בן משה.

הסכומים המומלצים משקפים את הטרחה הרבה שטרחו באי הכוח בתובענות הייצוגיות. בהליכים
אלה, ייצגו עורכי דין רבים ונטלו בו שורה ארוכה של צדדים. כמו כן היו מעורבים בהליך מומחים
מובילים מהארץ או מחו"ל, והתקיימו הליכי ביניים רבים. נמסר, כי רק בהליך הגישור הושקעו
במצטבר אלפי שעות עבודה והתנהלו עשרות ישיבות גישור פרונטליות, במשך למעלה משלוש שנים.

בהתאם לסעיפים 22-23 לחוק תובענות ייצוגיות שקלתי את הטרחה הרבה שהשקיעו התובעים ובאי
הכוח, את הסיכון שלקחו על עצמם, גם בשים לב לטענת מצד המדינה כי תובעים ייצוגיים אינם
יכולים לתבוע נזקים שנגרמו לכלל הציבור ובפרט נזקי סביבה, את התועלת שהביאו ההליכים
לחברי הקבוצה ואת מידת החשיבות הציבורית של ההליכים, את סכום הפשרה הכולל ואת העובדה
שסכומי הגמול ושכר הטרחה עולים בקנה אחד עם המדרגות לחישוב שכר טרחה בתובענות ייצוגיות
שנקבעו בפסיקה.

אשר על כן מאושר בזה ההסדר המומלץ לגבי גמול ושכר טרחה לתובעים ולבאי הכוח כאמור בסעיף
9 להסדר הפשרה.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"צ 49319-12-14 לוי פירסק ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
ת"צ 42918-12-14 אברהם ואח' נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'

סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, הסדר הפשרה מאושר, וניתן לו תוקף של פסק דין.

הצדדים יפעלו לפרסום הסדר הפשרה, בהתאם לנוסח המוצע בנספח 3 להסכם הפשרה, על ידי קצא"א ועל חשבונה, בשני עתונים יומיים.

המזכירות מתבקשת להעביר פסק דין זה למנהל בתי המשפט בצירוף העתק מהסדר הפשרה שאושר על נספחיו.

ניתנה היום, כ"א אדר תש"פ, 17 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

גד גדעון, שופט